

יום עיון
חשב שכר בכיר
עו"ד בשמת משיח
2026

Institute of Certified
Public Accountants
In Israel

לשכת
רואי חשבון
בישראל

העסקת עובדים בזמן לחימה – כל מה שרציתם לדעת

עו"ד בשמת משיח – מומחית בדיני עבודה

אילו עובדים מחויבים להמשיך לעבוד כרגיל?

בהתאם להכרזת המדינה במצב לחימה ובהתאם לחוק שירותי עבודה בשעת חירום, עובדים במפעלים המספקים מוצרים או שירותים חיוניים, כגון אספקת מים, מזון, חשמל, שירותי רפואה, תברואה, תקשורת או דואר, מחויבים להמשיך לעבוד כרגיל.

אז מי מהעובדים רשאי שכן להיעדר בימים אלו מהעבודה?

התשובה תלויה בהנחיות המתעדכנות על ידי פיקוד העורף שעשויות להשתנות בהתאם לאזור המגורים.

**למשל, אם באזור מסויים בארץ ניתן לקיים פעילות במקום עבודה בתנאי שאפשר להגיע ממנו למרחב מוגן, ובמקום העבודה בו הינך מועסק/מעסיק אין בקרבתו מרחב מוגן, העובדים אינם צריכים להגיע לעבודה, והם ככל הנראה יפוצו על ההיעדרות.
(מניסיון העבר - הפיצוי נקבע בדיעבד ונכון לרגע זה טרם ניתנה הנחייה לעניין).**

החוק אוסר לפטר עובד שנעדר בגין כך מעבודתו.

**גם עובדים שנשארים בבית עם ילדיהם בשל סגירת מוסדות החינוך בהוראת פיקוד העורף עקב המצב
הבטחוני,**

תנאי לכך - כאשר מדובר בילד עד גיל 14 או בילד עד גיל 21 עם צרכים מיוחדים

**על סמך ניסיון העבר – היעדרות כזו גם כן עשויה לזכות בפיצוי וזאת בתנאי שרק אחד מבני הזוג
נעדר מעבודתו לצורך זה**

(גם לעניין זה, טרם ניתנה הנחייה מהמדינה בדבר מנגנון הפיצוי).

גם לגבי עובדים אלו חל איסור פיטורים

על מי מוטלת האחריות לשלם??

במידה והעובד נעדר באחת מהסיבות הללו שלמעשה מאפשרות היעדרות – כגון היעדרות בשל הנחיות פיקוד העורף ו/או בשל שהייה בבית עם ילדים,

אין כרגע הוראת חוק שמחייבת מעסיקים לשלם לעובדים אלו את שכרם, וגם אין וודאות לגבי גובה הפיצוי שיתקבל, אם בכלל.

מעסיק שישלם לעובדים את שכרם הרגיל על אף היעדרותם, מסתכן בכך שלא יפוצה באופן מלא או בכלל על ידי המדינה, ולמעשה יישא בעלויות שהחוק אינו מחייב אותו לשאת בהם.

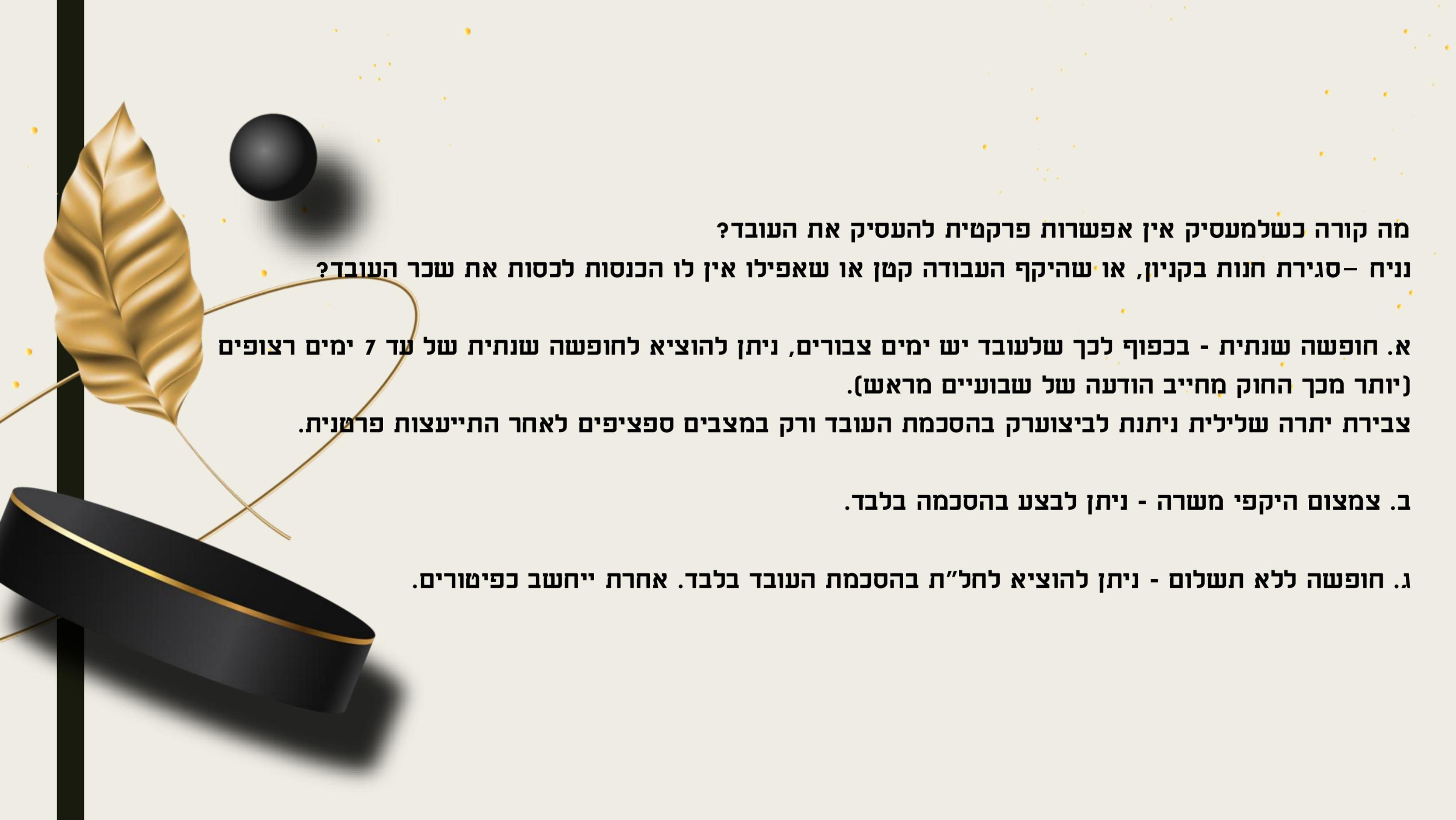

האם מעסיק יכול לחייב את עובדיו לעבוד מהבית?

החלטה על עבודה מהבית היא פרורוגטיבה ניהולית של המעסיק ולמעשה תלויה בהחלטת מעסיק ובהתאם לשיקוליו על פי אילוצי המערכת והתשתיות הנוגעות לעניין.

תשובה זו תישאר זהה גם במצב בו הוראות פיקוד העורף אינן מאפשרות הגעת העובדים למקום העבודה.

בעת עבודה מהבית העובד יהא זכאי לשכרו הרגיל.

מה קורה כשלמעסיק אין אפשרות פרקטית להעסיק את העובד?

נניח – סגירת חנות בקניון, או שהיקף העבודה קטן או שאפילו אין לו הכנסות לכסות את שכר העובד?

א. חופשה שנתית - בכפוף לכך שלעובד יש ימים צבורים, ניתן להוציא לחופשה שנתית של עד 7 ימים רצופים (יותר מכך החוק מחייב הודעה של שבועיים מראש).

צבירת יתרה שלילית ניתנת לביצוע בהסכמת העובד ורק במצבים ספציפים לאחר התייעצות פרטנית.

ב. צמצום היקפי משרה - ניתן לבצע בהסכמה בלבד.

ג. חופשה ללא תשלום - ניתן להוציא לחל"ת בהסכמת העובד בלבד. אחרת ייחשב כפיטורים.

האם עובד שהוצא לחל"ת זכאי לדמי אבטלה?

טרם ניתנו הנחיות לעניין והמדינה שוב שוקלת לעשות זאת כבעבר.

ככל והאמור יאושר – יפורסמו תנאים רלוונטיים ליישום החל"ת ומימוש התשלום מידי הביטוח הלאומי.

- **פיטורים – בכפוף להליך על פי כל דין (זימון לשימוע, שימוע, פרוטוקול ומסירת החלטה)**
- **זאת אך ורק כאשר לא מדובר על עובדים שלא ניתן חוקית לפטרם - כגון מילואים, נשים בתקופה המוגנת לאחר לידה וכו'**
- **וכמובן איסורי הפיטורים עליהם דיברנו, קרי - מי שנעדר מהעבודה לפי הנחיות פיקוד העורף/ בשל שהייה עם ילד בבית בתנאים המחייבים.**
- **בכל מקרה, מומלץ לפנות לייעוץ פרטני בטרם החלטה על פיטורים.**

מה הדין לגביי עובדים ששוהים בחו"ל ואינם יכולים לשוב לארץ בגלל מחסור בטיסות?

• הדין אינו מתייחס לסוגיה זו

• העובד רשאי לבקש מהמעסיק להחשיב את ימי ההיעדרות כימי חופשה על חשבון ימי החופשה הצבורה שלו.

• אם אין לו מספיק ימי חופשה, אזי שהיעדרותו תהא ללא תשלום

• תשלום שכר לעובד במילואים –

• עובדים שכירים המשרתים במילואים זכאים לקבל מהמעסיקים את משכורתם במועד התשלום הרגיל.

• ההתחשבות נעשית בין המעסיק לבין המוסד לביטוח לאומי בכפוף לתקופת השירות ושכר העובד.

• עובד שנקרא למילואים

• אסור לפטר עובד בשל שירותו במילואים, בשל קריאתו לשירות מילואים או בשל שירותו הצפוי בשירות מילואים. כמו כן אסור לפטר אותו בשל אורך שירות המילואים או תדירות השירות.

• בנוסף אוסר החוק לפטר עובד, מכל סיבה שהיא, בתקופת היותו במילואים.

• אם מדובר בשירות מילואים העולה על יומיים רצופים, אסור לפטר את העובד, מכל סיבה שהיא, גם במשך 60 הימים לאחר תום שירות המילואים, אלא אם ניתן לכך היתר מוועדת התעסוקה במשרד הביטחון.

• גם לבני הזוג של משרתי המילואים ישנן הקלות מסוימות – להתייעץ פרטנית (משתנה לפי עובדים במשק/עובדי מדינה).